2026

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; buitensteden *f* 6,00; franko door het geheele Rijk. Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau der COURANT.

WOENSDAG, 21 DECEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 20 December.

In de zitting van gisteren was het woord aan den heer Groen van Prinsterer. Deze heeft de quæstie behandeld met het talent, dat wij in hem kennen en bewonderen, en dat hij vooral gisteren in hooge mate aan den dag legde, toen hij de aandacht voor het uitgeput vraagstuk wist op te wekken, zonder er iets nieuws over te zeggen. Om de waarheid te zeggen besteedde hij aan het voorstel der negen geen grondig onderzoek; eigenlijk gezegd, had hij het voorstel der negen tot een zeker middenpunt gekozen, waaraan hij allerlei vertoogen vastknoopte, ten naastenbij in de manier, waarop een eekhoorntje allerlei bevallige en kapricieuse sprongen op en rondom een boom kan maken, als het speelsgezind is. Zoo had de heer Groen gisteren lust om met het voorstel te spelen, en hij deed het waarlijk niet altijd tot verpoozing der toehoorders, noch tot uitspanning der lezers, maar zonder schade van het voorstel of der voorstellers. Eene reden te meer, waarom het vernuftige spel van het bekwaam partijhoofd zoo niet in doel, dan toch in uitkomsten vrij onschuldig was.

De heer Groen vangt aan met de bemerking dat er geen enkel lid der Kamer is, die niet aan de verwerping van het voorstel gelooft. Het getal stemmen is bijna berekenbaar. Van waar dan de belangstelling? vraagt hij. Omdat het de vraag geldt: Zal het door de verwerping van het voorstel gelukken de voorstellers tegenover de meerderheid der Kamer te doen uitkomen als vrienden bij uitnemendheid des volks? Men ziet met welke behendigheid dat antwoord is ingekleed, en hoe de voorstellers aangemerkt worden, ten toon gesteld als lieden, die geen [illegible] ven populair te maken bij uitnemendheid. Het voorstel intusschen is met eene personaliteit niet op zij te schuiven. En als het waar mogt zijn dat zucht naar populariteit het voorstel heeft doen in de wereld komen; de heer Groen belijdt ten minste door de reden van belangstelling, die hij stelt op rekening van de bestrijders, dat deze bij het ontwerp niets zoo zeer zoeken dan een middel om het te verwerpen zonder zich *impopulair* te maken; welke belijdenis van den heer Groen tamelijk naïef is. Ook de heer Groen heeft naar dat middel gezocht, en te dien einde heeft hij de quæstie uit vierderlei oogpunt beschouwd. Maar alvorens daartoe over te gaan, zoozeer is hij met het denkbeeld van populariteits-invloed behebt, dat hij nogmaals moet terugkomen op het verwijt van jagt naar populariteit, dezen keer voorgesteld in de vergelijkenis van eene vischvangst waarbij de angel verborgen wordt onder een lokaas. De heer Groen herinnert zich namelijk de April-beroering, toen men tot lokaas de bisschopsquæstie uitwierp en daaronder den angel verbergde, waardoor de staatsmagt aan de anti-revolutionnairen moest worden gehecht. Wel is waar, zulks werd gewaagd met gevaar van burger- en religie-oorlog; maar 't was voor de goede zaak der »vrienden". Het goedhartig vischje beet zoo zeer in dat sterk gekruid toegeworpen lokaas, dat men grootendeels slaagde en in zijne vreugde uitriep: nog ééne ontbinding en wij zijn er! Geen wonder dus dat de »partij" van de voorstellers verwacht, dat zij doen wat zij zelve deed. Intusschen, wat de vlugge spreker ook moge aanvoeren, hij heeft niet kunnen bewijzen, dat de rust van het land door de voorstellers bedreigd is, gelijk die in April jl. door de »vrienden" er aan gewaagd was. Wat vindt dan de heer Groen in het voorstel verwerpelijks? Dat hebben wij nu na te gaan.

1°. Wat het voorstel als middel is om in den tegenwoordigen nood te voorzien, dat wordt door hem niet zeer uitvoerig, noch ook met veel kennis van zaken onderzocht. En toch is dáár de voorname quæstie. Want alle andere daaraan vastgeknoopte beschouwingen hebben slechts gewigt naar gelang de oplossing, die aan deze eerste quæstie moet worden gegeven. De heer Groen heeft er zoo wat over heen gekeuveld. Hij vindt hier een verlies voor de schatkist van 16 ton, een stoute greep in het finantieel stelsel en eene stoornis in de huishouding van de gemeenten. Nu vraagt hij of daardoor zal worden te gemoet gekomen aan de klasse, die geholpen moet worden? Of de akcijnsen zoo verwerpelijk zijn? of zij niet zullen rijzen in de publieke opinie na verkregen ondervinding? Of het vleesch duurder zal worden in Engeland? Of dit voorstel niet is een illuzie of mystifikatie? Eindelijk of het niet is eene soort van spotternij met de geringe klasse in plaats van eene bate? — Men ziet, het is mager, als men tegen een in allen gevalle met kennis van zaken ontworpen voorstel niets weet over te zetten, dan eenige onbestemde pikante vragen? En wat moeten nu die vragen bewijzen? Dit. Dat het voorstel bij den onzekeren toestand van onze geldmiddelen niet van onbedachtzaamheid is vrij te pleiten. Hetgeen dan verder nog bevestigd wordt door de bewering, dat de voorstellers het vroeger in lange niet eens waren, dewijl de heer Thorbecke het geslagt, en de heer van Bosse de brandstoffen wilden ontheffen. Daarmeê is het eerste punt afgehandeld en blijft het voorstel der negen ongedeerd, en wij zouden haast zeggen onaangeroerd staan.

2°. Hij beschouwt het voorstel als een fragment van een finantieel systeem. Hij ziet daarin, naar aanleiding van de memorie van toelichting, slechts een brokstuk van volgende veranderingen, een begin van aanval op het geheele akcijns-stelsel. — Men kan natuurlijk den heer Groen de bevoegdheid niet betwisten om te zien in het voorstel wat hij wil. Maar men mag hem toch rekening vragen van de reden die hem er toe brengt in een voorstel te zien wat er niet in is. Als hij zich verwondert den heer van Bosse onder de voorstellers te ontmoeten, dan moest hem zulks aanleiding geven om ten minste te vermoeden, dat werkelijk het voorstel niet leidt tot omverwerping van ons geheel akcijnsstelsel, dat het niet voert tot rentebelasting en alzoo niet is eene voorbereiding en introduktie tot eene *Proudhon-wet*. Maar de heer Groen, die geen finantier is, heeft daar zoo naauw niet op gelet. Hij had een stok noodig en vond dien in overdrijvingen, die allen grond en waarde missen. Daarmêe is voorloopig de innerlijke waarde van het voorstel afgehandeld, natuurlijk zonder die aan te raken. En de heer Groen heeft daarvan zoo zeer de overtuiging gehad, dat hij er later, maar zonder meerdere vrucht, is op terug gekomen.

3°. ziet hij in het voorstel een middel van oppozitie, een politieke demonstratie, eene manœuvre om op de verkiezingen te werken. De heer Groen beweert en hij heeft in dit punt tegen de voorstellers volkomen gelijk, dat hij in zijn regt is, als hij over de politieke strekking van den maatregel spreekt, als hij op personen en omstandigheden let bij de beoordeeling van een staatkundigen voorslag. Intusschen, de heer Groen met zijne medestanders moest niet vergeten, dat het voorstel op de eerste plaats is en, hoe men het ook neme, blijft een voorstel van finantiëel en materiëel belang, eene quæstie van volksvoeding waarvan de politieke zijde volkomen dezelfde blijft, of het voorstel verworpen of aangenomen wordt. Het doet dus ter zake weinig af, dat de spreker hier een blik werpt op de rigting der liberale oppozitie, en konstateert dat zij er na streeft om te herwinnen wat zij verloren heeft, ten einde weer aan 't roer te komen en haar staatsalvermogen met den aankleve van dien weder in te voeren. Dat is immers geoorloofd, de heer Groen moet dat bekennen, als het *middel* geoorloofd is. Maar waarom toont nu de heer Groen niet aan dat het *middel* niet geoorloofd is? Natuurlijk is het dat hij niet gezind is om der liberale partij in haar streven de hand te leenen. Maar men zou kunnen vragen, of hij de liberale partij in haar streven niet begunstigt met te verwerpen wat zij nuttigs voorstelt? Nu mag hij het voorstel der negen wel noemen eene loutere voorspiegeling van finantiëele voordeelen om op de verkiezingen te werken; daarmee is hij niet gebaat, zoolang hij niet bewijst dat het voorstel slechts eene voorspiegeling is, *quod erat demonstrandum*.

4°. acht hij het voorstel in zich te bevatten de kiem van bederf van het konstitutionneel gouvernement. Hoe de spreker daarbij de »voorafgaande kennisgeving" in de bisschops-quæstie heeft kunnen te pas brengen, blijkt niet uit het verslag, dat voor ons ligt. 't Is waarschijnlijk slechts te doen geweest, om eene hatelijkheid te meer uit te kramen. Het betoog van zijn vierde bezwaar is gelijk schier al het overige, spel der verbeelding door overdrijving. Ziehier de grief, gelijk hij ze ontwikkelt: het voorstel heeft al de nadeelen van eene demokratische regering. Hoe zoo dat?

a.) Om de verhouding in welke het de Kamers brengt tot de kiezers. Het voorstel, zoo zegt hij, is inderdaad eene *lex agraria*, *eene gelduitdeeling*, *eene opoffering der schatkist*. Hoe is het voorstel eene *lex agraria*, eene *gelduitdeeling?* Hoe komt de heer Groen daaraan? En is het genoeg, dat hij het zegt, om aan het voorstel werkelijk dat karakter te geven? En kan door zulke valsche beschuldiging de vrees worden bevestigd, dat wij tijden zullen beleven, dat het lidmaatschap der Kamer zal worden *verkocht?* De heer Groen heeft waarlijk te veel talent om zich, als hadde hij met kinderen te doen, met zulke *boemannen* te behelpen, en de zaak, die hij verdedigt, moet wel slecht zijn, dat hij zich gedrongen ziet daartoe af te dalen.

b) om de ware volksbelangen, die er door zullen lijden. Men heeft namelijk, zoo verzekert de spreker, bij de beraadslaging over de begrooting gezien, dat de voorstellers op de intellektueele ontwikkeling der natie minder aandringen, of die op den achtergrond schuiven of ondergeschikt maken aan materieele ontwikkeling, blijkbaar onder den indruk der voorbereiding tot afschaffing van den akcijns op het geslagt. En daarom is nu het konstitutionneel gouvernement bedreigd? Wat een mislukte prokureurs-krimineelé poging om misdaden te scheppen, en zaken, die elkaar niet raken, te verbinden!

c) om de handhaving van orde en rust. Hier wijst hij op de overdrijvingen van vele voorstellingen, door de voorstellers en voorstanders [illegible] tracht hij de heeren van Bosse en Sloet in strijd te brengen met hetgeen zij vroeger gezegd hebben. De tegenspraak toegegeven, dan bewijst zij in *casu* niets. Vervolgens komt hij neer op de overdrijvingen van een andere zijde *in* en *buiten* de Kamer gepleegd. Hij heeft gelezen: »dat de anti-revolutionnaire partij de natie zou willen doen uithongeren, omdat zij met eene zwakke natie meer hare beginselen kan doen zegevieren." Zoo sprak de *Grondwet*, en dit werd met welgevallen door den *Tijd* overgenomen. Met welgevallen? Wil dat ook zeggen met goedkeuring? Wat ons betreft, wij hebben de »vrienden" willen doen gevoelen, dat de overdrijvingen en de partijdige aanvallen, waaraan zij zich bezondigden, en waartegen wij hen herhaaldelijk gewaarschuwd hebben, een gevaarlijk wapen waren, omdat zij zouden kunnen verleiden tot wederwraak. Die wederwraak lag in de beschuldiging van uithongering, welke wij niet beaamd hebben, het zij verre, maar waarop wij de aandacht der »vrienden" hebben gevestigd in hun eigen belang; ten einde hunne partij door het gebruik van onedele wapenen niet te wagen aan eene verdiende, ofschoon daarom niet geoorloofde wedervergelding. Overigens, de heer Groen vergeet hier te veel hoe hij in persoon, en al zijne vrienden en zijne organen, weken en maanden lang hebben gewerkt om door de hatelijkste voorstellingen de Protestanten tegen de Katholieken op te ruijen op het gevaar af, om ze op straat tegen elkander in bloedige aanraking te brengen. De geschiedenis van dezen burger- en religie-oorlog voedenden kamp is nog te versch in het geheugen, dan dat de heer Groen dat nu reeds mag vergeten. Wij erkennen, dat het gevaarlijk kan zijn de armoede met al te levendige kleuren te schilderen. Maar de heer Groen heeft niet het regt om zich voor te doen als de man, die bij uitnemendheid voor orde en rust waakt. En zoo hij thans zich beklaagt, dat men de volksmenigte tegen hem en de zijnen kan schijnen op te zetten, zoo antwoorden wij, zonder dat opzetten goed te keuren: Mijne heeren, gij bekomt wat gij verdient. Overigens is het niet blijkbaar, dat de heer Groen in het voorstel niet anders dan eene quæstie van personen heeft gezocht? Waarom klaagt hij dan als men hem uitmeet met de maat, die hij zelf heeft genomen?

Daarmeê stapt hij van het voorstel af, dat hij genoegzaam, niet heeft aangeraakt, en dat in zijn geheel is

blijven staan, als hadde hij niet gesproken. Tot toemaat geeft hij het ministerie eene les en de Kamer eene vermaning.

De les komt hierop neer. Wij hebben een *zwijgend* ministerie, zegt hij. Wij gelooven dat dit zwijgen zeer wijs is. In moeijelijke omstandigheden is 't een knappe spreker, die 't zwijgen verbetert. De lange redevoering van den heer Groen bewijst zulks ten overvloede. De heer Groen nu meent dat het ministerie raad verlangt. Hij zal dus zijn 1/68 deel van raad geven, waarop evenwel het ministerie niet zeer zal gesteld zijn. Wat is die raad?

a) Dat geene desorganizatie van financiën mag plaats hebben; maar daaruit volgt niet dat er *niets* moet gedaan worden. — De eerste raad alzoo beteekent niet veel. Zien wij den tweeden.

b) Hij ziet ook niet op, om *iets te* doen door de koloniale financiën. — Dat is nog minder.

c) Hij wacht met ongeduld, en acht zich niet te vreden met de verklaring der regering, dat »zoodra mogelijk" tot maatregelen zal worden overgegaan; hij verwacht geene toezegging, maar *daden*. Wat beteekent dat nu? Verlangt hij een voorstel tot afschaffing van belasting? Dan zou hij, naar eigen verklaring, een *lex agraria*, eene *gelduitdeeling*, en de *desorganizatie* van onze financiën eischen.

d.) Zijn raad is nu tot praktische uitkomsten over te gaan. Welke zijn die? 1°. bevordering van godsdienst en goede zeden; 2°. zorg voor *al* de belangen des volks; en daarom een *zuinig* beheer zonder *karigheid*. 3°. Stelselmatigheid in hetgeen de regering voor de financiën en de minvermogenden zal doen, zonder zich koncessiën te laten afdwingen. Besteedt, zegt de spreker, de amortizatie tot vermindering van opcenten, maar laat de grondslagen van het belastingstelsel onaangeroerd.

Wij vreezen, dat het ministerie aan dezen raad niet veel hebben zal, behalve de waarschuwing, dat het geene koncessie mag doen, wel te verstaan aan de liberalen; want de heer Groen vraagt en vordert wel terdege koncessie voor zich en de zijnen, en daaromtrent zal hij zich niet laten paaijen met toezeggingen; hij verwacht *daden*. Intusschen, de heer Groen had zijn raad, die op niets neerkomt, wel wat met eenige meerdere bescheidenheid kunnen aanbieden.

Wat nu de vermaning betreft, waarmeê hij de Kamer bedeelt, zij is deze: Hij zegt: de volksopvoeding is aan de orde van den dag, en daaronder is de voeding begrepen; want: »Zoekt eerst het rijk Gods en Zijne geregtigheid en alle deze dingen zullen u toegeworpen worden." Daarin is iets waar en iets valsch. Waarheid is het: dat de volksopvoeding, wanneer zij het volk tot God heeft geleid, den zegen Gods afroept over de vruchten der aarde en welvaart belooft. Dwaling is het te gelooven, dat die welvaart, zonder onze medewerking, om die welvaart voort te brengen, ons van zelfs toe zal vallen.

Hij eindigt met te verwijzen naar 1844; en hoe de regering toen door uitstel er toe gebragt is, om in 1848 meer te moeten geven dan men verlangd had. Wij weten niet met welk inzigt de spreker deze aanmerking maakt; want strikt genomen, zou daarin de vermaning liggen, dat de regering tot het voorstel der negen behoort toe te treden, om niet in de verpligting te geraken van *later* meer te moeten geven, dan *nu* verlangd wordt. Ziedaar nu de rede van den heer Groen, die wel lang van stijl, rijk aan sprongen, maar met der daad arm van inhoud was.

Na den heer Groen sprak de heer Donker. Wij hebben van zijne redevoering niets te zeggen, dan dat hij het voorstel bestrijdt op anti-revolutionnaire manier, door beschouwingen, die reeds door anderen waren aangegeven, maar die hij op zonderlinge en nu en dan op belagchelijke wijze had aangekleed.

De heer Gevers is de derde spreker in de zitting van gisteren. Hij bepaalt zich bij de wederlegging van eenige punten van de memorie van beantwoording, die hij een »doorwrocht stuk" noemt.

1°. Zijns inziens bedraagt de akcijns op het geslagt geen 4 cents per pond.

2°. De memorie, ten betooge dat de prijs hier te lande door den akcijns ook kunstmatig wordt verhoogd, heeft den *midden prijs* van Londen vergeleken met onzen *hoogsten* prijs. Dat gaat niet op, zegt hij zeer te regt, als zijne aanmerking, dat de hoogste van ons land is genomen, gegrond is. Hij verwacht ook niet, dat het monopolie der slagters dadelijk en geheel zal ophouden.

3°. De bewering der memorie, dat de rijken in den akcijns op het geslagt slechts $^2/_7$ betalen, komt hem ongegrond voor.

4°. Hij meent dat men te veel wijst op de armoede en niet genoeg op hetgeen tot leniging daarvan gedaan wordt.

5°. Hij acht het voorstel slechts gunstig voor de *middenklasse*, niet voor de mindere.

6°. Hij ziet daarin het middel om op de verkiezingen te werken; dewijl in die klasse 75,000 kiezers zijn. Hij vraagt waarom anders de minister van Financiën dit voorstel niet vroeger heeft gedaan?

7°. Eindelijk beweert hij dat men het voorstel niet kan aanbevelen, om door de ondervinding te bewijzen, dat het beoogde doel daardoor niet is te bereiken.

Wij hebben den inhoud dezer redevoering in 't kort zaamgetrokken, zonder daarbij eenige aanmerking te voegen.

Met de redevoering van den laatsten spreker kunnen wij nog korter zijn. De heer Dirks beweert en tracht zulks te bewijzen, dat de schatkist geen 16½ ton kan missen. Daaraan is genoegzaam zijne geheele rede gewijd. Er is geen enkel financier in de Kamer of daarbuiten, die dat zal volhouden. Het is een thema, dat bepleit wordt door hen, die in hunnen ijver meer ministerieël zijn, dan het ministerie zelf, en die wonderlijk in de verlegenheid zullen zitten, als het gouvernement in de maand Februarij aanstaande met een voorstel van ontlasting zal optreden.

Vervolgens is de zitting tot heden verdaagd, na eene vruchtelooze poging om eene avondzitting te houden.

Wij hebben in ons vorig artikel het boekje van den heer Hofstede de Groot eene lijkrede genoemd. Eene lijkrede, men weet het, wordt uitgesproken na iemands dood, als zijn geheele aardsche carrière is afgeloopen. Wat men de bisschopsquæstie heeft gelieven te noemen bevindt zich thans in dien toestand. De protestantsche April-geest heeft zich doodgewoeld tegen de Bisschopszetels, die hij met alle geweld wilde verzetten tot over de grenzen. Met konsent der hooge regering is de doode door de politie in volle statie en bij fakkellicht, edoch zonder klokkengelui of pleeggewaad naar het groote kerkhof der protestantsche rumoeren gebragt. Magen, vrienden en geburen hebben bij den kuil gejammerd en gesnikt; zij konden het zich maar niet verbeelden, dat het kind hunner hoop, de zoon huns ouderdoms nu al dood was. Het kind was zoo voordeelig en beloofde alles voor de toekomst. In de verbijstering van smart vroegen sommigen: of het ook schijndood kon wezen. De heer de Groot trad toen uit de rei te voorschijn, haalde een pakje uit zijn borst, wenkte een Fakkel en las bij haar schijnsel een roerende lijkrede, die de deugden van den overledene nog eens regt prees en de hoorders aanspoorde die na te volgen.

Maar er is in die lijkrede iets dat haar onderscheidt van alle anderen die ooit gemaakt zijn; iets dat zelfs aan Bossuet niet eigen is. Er is nog zoo iets in bewaard gebleven van de eerste proeven der school-opstellen. De meester — wie herinnert het zich niet? — gaf eenige woorden op en dan moest de leerling die tot een geheel zamenschakelen. Die wijze van schrijven vinden wij in het werkje van den heer de Groot terug in alle hare oorspronkelijke en jeugdige frischheid. De opgegeven woorden zijn: *Rome*, *Paus*, *Bisschop*, *slavernij*, *priesterlist*, *bijgeloof*, *reinheid*, *evangelie*, *gewetensdwang*, *Jezuïten*, *inquizitie*, *pijnbank*, *brandstapel*, *schavot* ... en zeer kunstig heeft de heer de Groot, al die woorden in een reeks van 128 bladzijden wel honderdmaal weten te pas te brengen telkens met nieuwe variatiën.

De schrijver splitst zijn boekske in vier afdeelingen. In de eerste worden de Protestanten op eene behendige manier alleraardigst gemystificeerd, door ze te beduiden, dat er »twee standpunten zijn, waaruit men de Roomsch Katholieke Kerk kan beschouwen." De heer de Groot neemt terstond met die twee standpunten een loopje. Naar zijn zeggen bestaat er wel een Katholieke Kerk, maar het is onzin om van een Roomsch-Katholieke Kerk te spreken, ofschoon ook die Kerk er werkelijk bestaat. Om nu die grappige stelling, in Fransche rebus-stijl voorgedragen, te bewijzen, worden er duchtige argumenten aangevoerd, in den redeneertrant van Fokke Simonsz. De professor trekt wat hij trekken kan, om Roomsch-Katholiek van elkander te rukken, maar hij vordert er zoo veel mede als een oud sleperspaard met een volgeladen diligence.

Een geestverwant van den heer de Groot, Frederik II van Pruissen, plagt te zeggen: Weet ge wat gij doen moet om de katholieke Kerk er onder te krijgen, gij moet ze tot een nachtuil maken. »Dat wil zeggen: gij moet haar losscheuren uit het leven-instortend centrum, uit Rome. De heer de Groot gevoelt zeer goed dat daar de hoeksteen ligt van het ontzaggelijk gebouw, en dat het niet mogelijk is 't in puin te doen storten zoo lang die hoeksteen niet is weggegraven. Maar de heer de Groot schijnt eerst sinds gisteren op de wereld gearriveerd te zijn, wijl hij blijk geeft er niets van te weten, dat reeds achttien eeuwen zich het hoofd verbrijzeld hebben in dezelfde onderneming, die hij thans weder als iets geheel nieuws op het touw zet.

Met veel geleerde onwetenheid redeneert de professor nog zoo wat voort over Romanismus en Katholicismus, totdat hij eindelijk te land komt in een »Evangelisch-Katholieke Kerk." Met dit Groninger onding worden nu de Protestanten gemystificeerd; van tijd tot tijd wordt ook de Bijbel vermeld, en natuurlijk de gruwel er altijd bij, dat de Roomschen dit Boek niet mogen lezen. De heer de Groot is echter zoo voorzigtig om niet te zeggen waar hij den Bijbel eigenlijk voor houdt en hij past wel degelijk op, om zijne grondstelling te herhalen, dat wie de Bijbel aanneemt als bron voor zijn geloof, in troebel water vischt, en er slecht mee zal uitkomen. De goede man kent zijn menschen en weet, dat zij nog te zwak zijn om de vaste Groninger spijzen te kunnen verdragen, daarom plooit hij zich naar de omstandigheden, en doet mede in de door hem zoo zeer verafschuwde *Bijbel-afgoderij*, gelijk de Groningers gewoon zijn den eerbied te noemen, die nog door »de vrienden" aan het Bijbelboek, als woord van God, word betoond.

De tweede afdeeling wordt opgevuld met den *Apostolischen Brief en de Allokutie van Z. H. Pius IX*, de herstelling aankondigende der hierarchie in Nederland. Beide stukken moeten dienen om het *standpunt* aan te wijzen, waarop Rome de Roomsch-Katholieke Kerk in Nederland tracht te plaatsen" en de Professor doet ze vergezeld gaan van zeer kurieuse aanteekeningen.

Wij zouden ons belagchelijk maken indien wij tegen deze belagchelijke aanteekeningen een woord spraken. De heer de Groot begint thans met zijne veronderstelde Katholieke lezers te sollen. Hij tracht ze wijs te maken dat ze door Rome gemystificeerd worden, want dat de hierarchie in Nederland geen herstelling behoefde, wijl ze al sinds jaar en dag, wettig en tot op dit moment toe onafgebroken bestaat. Men begrijpt dat de Groninger hier op der Jansenisten zoogenaamde bisschoppen doelt. Wij twijfelen er hard aan of de Jansenisten er wel magtig veel aan zullen hebben of de heer de Groot ze voor wettig verklaart, wijl een uitspraak der curie van Groningen, door geen Christen mensch, zelfs niet door den boekverkooper van Peursem wordt aangenomen. De bullen der Evangelisch-Katholieke Kerk der toekomst staan gelijk met de assignaten der oude Fransche Republiek. De bakker geeft er geen broodje voor.

Van lieverlede werden de beide genoemde stukken onder de handen van den heer de Groot een *oorlogsverklaring*, door den Paus *uitgegalmd* tegen het Protestantismus. Van daar die kreet van ontsteltenis:

»Dat de Nederlanders het hooren! de Paus heet den hervormer der Kerk een *vijandig mensch*."

Hoe inkonsequent van den Paus en in strijd met zijn antecedenten!

De Nederlanders moeten wel doof geweest zijn, indien ze dat nooit meer hebben gehoord, en de heer de Groot is wel alle spoor bijster om te vergen, dat de Paus, de hem van God toevertrouwde Kerk, stilletjes zal laten afbreken, en nog met welgevallen neerzien op de sloopers.

De ontzetting van den professor klimt nog hooger als hij roept: »Het heilig werk van den grooten man Gods (dit is Notabene Kalvijn, die te Groningen anders in het zwarte boek staat) was nog volgens het tegenwoordige Rome een ketterij verkondigen. Rome heeft niets geleerd!"....

Dan moest Rome eens te Groningen komen studeeren, 't zou den vijandigen mensch, maar vermomd in een engel des lichts, nog meer van nabij leeren kennen en weten wat verderfelijk zaad hij thans uitstrooit.

Men ziet, de heer de Groot weet de Katholieken aardig bezig te houden en ze van Rome, den Paus en de *Pauselijke* Bisschoppen allerlei leelijke dingen te vertellen, om hen toch maar aan het domme verstand te brengen, dat zij gruwelijk bedrogen werden en met blindlings te gehoorzamen, een kat in den zak zullen koopen. Maar het zal moeite in hebben den Katholieken, die anders nog al goed geloovig zijn, iets wijs te maken ten nadeele hunner Kerk; op dat punt zijn ze al vreeselijk en ongeneeselijk dom. De heer de Groot zelf stemt dit gul weg toe, wanneer hij op bl. 41 er zich met eene naiviteit zonder wederga over beklaagt. De greep die hij daar doet is meesterlijk en geschikt om alle katholieke harten te winnen. De Paus had in de breve gesproken over den vooruitgang der katholieke zaak in Nederland en het overgroot aantal Katholieken: — de heer de Groot voelt zich zeer onplaisierig aangedaan door die woorden, hij schudt zijn ooren, went wat hierop te vinden, eindelijk roept hij in triomf:

»*Overgroot* is het aantal der Roomsch-Katholieken in Nederland nog juist niet..... maar grooter nog dan het verschil in zielen, is het verschil in geest, beschaving, kracht en leven..... Van de tien jongelieden die aan de Hoogescholen studeeren, is er nauwelijks één Roomsch-Katholiek..... voor eene betrekking die nadenken en beschaving vereischt kan men met groote moeite één Roomschen vinden..... de vermeerdering der bevolking is onder de Roomschen niet zoo sterk als onder de Protestanten..... er is door de uitsluiting der leeken door de geestelijkheid, veel minder welvaart onder hen, en het ontbreekt door de duisternis, waarin deze de leeken houdt, aan schranderheid, om de bronnen van bestaan te vinden. Het aanmoedigen en begunstigen van elkander, bij de Roomsch-Katholieken vrij algemeen, is daarentegen niet dan eene zwakke vergoeding."

Welk een krachtige struisvogelen vertroosting voor

de beminde onderdanen" die zich niet weten te bergen van benaauwdheid voor dat katholieke *niet*volk! Doch de heer de Groot, gelijk men ziet, weet er raad mee, mits er maar geen »Pauselijke Bisschoppen" komen, want daar is de brave man zoo geweldig bang voor, dat de angst zijn hersenen verwart en bij allerlei onzin uitstamelt.

»Hoe men het betreure — zegt de heer de Groot verder — het is niet te ontkennen; *de Pauselijke Brief en Allokutie zijn eene oorlogsverklaring aan de Nederlandsche Katholieken, die nog geen slaven van Rome zijn, en aan alle Protestanten, gelijk ook aan de Israëliten in Nederland.*"

Het valt niet te ontkennen dat men te Groningen er op uit is de geheele Nederlandsche Natie te mystificeren. Wij twijfelen echter nog altijd, of het plan ten aanzien der Katholieken wel zal gelukken. De heer de Groot ten minste is de man niet die gehoor bij hen zal verkrijgen.

Er liggen thans nog twee afdeelingen van zijn boeksken voor ons, zij behelzen de »mededeelingen en raadgevingen" wij willen ook deze, hoe ongerijmd en vervelend ze zijn, doorloopen.

Aan het Fransche tijdschrift *Le Correspondent*, wordt uit Zweden het onderstaande geschreven, dat zoo wij ons niet bedriegen, voor de protestantsche verdraagzaamheidszin niet zeer sterk pleit.

»Acht personen staan thans voor het koninklijk geregtshof van Stockholm te regt, om veroordeeld te worden tot *eeuwigdurende* ballingschap, wegens overgang tot de katholieke godsdienst. Een der beklaagden wordt bovendien beschuldigd van propaganda, of zoo als de acte van beschuldiging het noemt, van het aanwenden van pogingen om ook andere personen te verleiden, om de zuivere evangelische leer te verlaten, ten einde eene andere godsdienst te omhelzen, die valsch is.

»Zoo denkt men nog te Zweden in de XIXe eeuw. Onder die acht personen telt men niet minder dan zeven vrouwen, welke men uit haar vaderland verdrijft, om misschien in den vreemde van verdriet en ellende te sterven. Zes moeders brengt men op die wijze in de verzoeking haar geweten en hare overtuiging te verraden, of zich voor altoos aan hare kinderen en echtgenooten ontscheurd te zien. De meeste mannen dezer vrouwen zijn Protestanten; zij hebben dus de keuze tusschen het verlaten hunner maatschappelijke betrekking of eene echtscheiding. Wanneer men weet, hoedanig de Lutheranen over de heiligheid van den echt denken, kan men zeggen, dat het niet onwaarschijnlijk is, dat zij het laatste liever dan het eerste zullen verkiezen."

— Z. M. heeft, bij besluit van 7 dezer, n°. 93 beslist dat het lidmaatschap der regterlijke magt onvereenigbaar is met de functiën van rentmeester der stadsarmen-kamer te Schiedam.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 December. Volgens den *Constitutionnel* zouden de gezanten der groote mogendheden aan den Sultan verklaard hebben, dat de onderhandelingen welke bij de kollektive nota worden voorgesteld, geenszins loopen over die punten welke vroeger reeds zijn verworpen.

— De gezanten der vier groote mogendheden te Weenen hebben aan de vertegenwoordigers dier mogendheden te Konstantinopel een dépêche gezonden, welke de eensluidende instructiën inhoudt voor elk vertegenwoordiger hoedanig te handelen, ter bereiking van het doel om het Ottomanische bewind over te halen, zijne toestemming tot geven aan de besluiten onlangs in de Weener Conferentie genomen, en nader omschreven in de kollektive nota.

Blijkens die dépêche zullen de onderhandelingen plaats grijpen tusschen een' afgevaardigde van Rusland en Turkije, in tegenwoordigheid van de representanten der vier mogendheden. Van de ontruiming der vorstendommen wordt slechts zeer in de verte gesproken; integendeel, gaat men uit van de veronderstelling dat de Porte niet op die ontruiming zal aandringen of haar ten voorwaarde stellen tot het zenden eener volmagt van hare zijde.

— Omtrent het gebeurde te Sinope zijn nog geen nadere bijzonderheden bekend. Wel is het stoomkorvet de *Jaif* den 2. te Konstantinopel gekomen met de tijding van den aanval der Russen doch van den uitslag bragt het niets mede. De *Jaif* behoorde tot het Turksche eskader ter reede van Sinope vereenigd, en heeft zich met veel moeite gedurende het gevecht weten te verwijderen, zoodat gemeld vaartuig slechts het begin van den strijd wist te vermelden.

ENGELAND.

LONDEN, 19 December. Men verzekert vrij algemeen dat Lord Russel, die zitting heeft in het kabinet zonder portefeuille, Lord Palmerston in zijne betrekking zal opvolgen.

De meeste Engelsche bladen blijven steeds volhouden, dat de reformbill alleen tot voorwendsel heeft gediend, doch dat de ware oorzaak van Lord Palmerstons aftreden, in verschil van zienswijze omtrent de Oostersche quæstie moet worden gezocht.

— Men schrijft uit Schotland, dat de cholera te Dundee reeds 327 personen heeft aangetast, waarvan er 250 zijn bezweken. Ook daar ter stede hebben de katholieke en protestantsche geestelijken hetzelfde schouwspel te zien gegeven als te New-Castle. De katholieke priesters hebben met onbezweken moed en trouw de zieken en stervenden, ingevolge de geboden der Kerk, nacht en dag bijgestaan, terwijl daarentegen de presbyteriaansche predikers, alleen voor zich zelven bezorgd, hunne leeken aan hun lot hebben overgelaten. Zij zijn in ieder geval getrouw gebleven aan hunne predestinatieleer; de bevolking, die minder protestantsch-logisch denkt, doch beter christelijk gevoelt, heeft de handelwijze der R. K. geestelijken met belangstelling gadegeslagen. Alleen de puseystische Bisschop der Anglikanen, heeft zich van de Presbyterianen onderscheiden, door zijn edel gedrag. De geestelijke en tijdelijke hulp, die hij aan zijne kudde verschaft heeft, maakt hem tot een voorwerp van eerbied voor een ieder, die christelijk denkt. Geen inkomsten trekkende van den Staat, wijl de kerk van Engeland de Anglikanen in Schotland als dissenters beschouwt, liet hij echter niet na, om uit zijne beperkte middelen overal ondersteuning uit te reiken, tot zelfs aan Katholieken. Het is dikwijls gebeurd, dat deze waarlijk apostolische man het eten van zijn tafel heeft laten nemen, om het aan ziek zijnde armen te doen brengen. Het behoeft naauwelijks gezegd te worden, dat de fanatieke Protestanten dien Bisschop een fellen haat toedragen, en hem gaarne wegens papistische gevoelens uit Schotland zouden willen verdrijven.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 19 Dec. Uit Konstantinopel wordt berigt, dat de Porte, na langdurige onderhandelingen, gestemd is voor eene schikking.

— Lord Stratford Redcliffe heeft verklaard dat men te Konstantinopel gunstig gestemd is om de onderhandelingen weder op te vatten.

KEULEN, 18 Dec. Eindelijk spreekt de *Oest. Corr.* over de kerkelijke aangelegenheden in Baden, die geheel is ten voordeele van den Aartsbisschop, en verklaart heeft zich onbewimpeld tegen het Badensche gouvernement, en wel volgenderwijs: Het tot eene uitbarsting gekomen konflikt tusschen de regering en de kerkelijke overheid in Baden, waarbij het aan de eene zijde bereids tot gevangenneming en bestraffing der hunnen Opperherder gehoorzamende geestelijken gekomen is, en aan de andere tot het exkommuniceeren der beambten, die de ordonnantien der regering hadden uitgevoerd, is eene uiterst bedroevende gebeurtenis. De oogen der katholieke wereld zijn er op gerigt; de sympathie voor den aldaar voor de regten der Kerk strijdenden tachtigjarigen Prelaat wordt niet minder levendig in Oostenrijk gevoeld. Geen botsing is voor de behoorlijke ontwikkeling eens volks, voor zijn welvaart, zijn inwendigen bloei en de magt van een staat verderfelijker dan als die tusschen de twee gezagvoerende magten, de Kerk en den Staat plaats heeft; en zulks is in onzen bereids kranken tijd meer dan nadeelig.

Ten gevolge der krisis van het vorige jaar is het euvel waaraan Europa lijdt duidelijk zigtbaar, zijn aard en tevens ook het daarvoor bijzonder geëigend geneesmiddel zijn aangewezen. Dat geneesmiddel is de versterking der magt van de overheid, het streng echter regtvaardig gebruik maken daarvan, maar bovenal het opwekken van het godsdienstig gevoel onder het volk, het doen herleven van eene vrijwillige pligtmatige gehoorzaamheid en onderdanigheid jegens de door God aangestelde Overheden. Een groot deel dier redmiddelen behoort door de regeringen te worden aangewend, het grootste nogthans behoort der Kerke; de gelukkige uitkomsten er van zijn echter niet mogelijk te verkrijgen dan door overeenstemmende, vereende pogingen van beiden. Indien nu de kerkelijke Overheid, dit doel juist in dit oogenblik, dat na den voorbijgeganen storm, het godsdienstig gevoel op nieuw ontwaakt is, door het te versterken en het onder alle klassen en standen te brengen tracht te bereiken en daartoe de zelfstandigheid die ze vroeger bezat en de tot het organismus der Kerk behoorende regten wil hernemen, dan vervult ze slechts haren pligt, gelijk het aan de andere zijde een daad van geregtigheid is, haar die regten te verleenen terwijl het tevens een wijze politiek is te noemen, dat de kerkelijke overheid hulpvaardig te gemoet gekomen en niet wantrouwend en vijandig weerstreefd worde. Door de erkenning der regten van de Kerk, worden de regten en de belangen van den staat in geen gevaar gebragt, integendeel, die erkenning strekt om de pligten van den Staat te doen vervullen, en is tevens eene daad, strekkende tot algemeen welzijn. Het zou mitsdien onregtvaardig zijn in den tegenwoordigen tijd de kerkelijke overheid te beschuldigen dat hare pogingen geen zuiver doel beoogden en met op de vervulling der groote en door de Kerk haar opgelegde pligten berustte. Bij ieder weldenkende ontstaat mitsdien de wensch, bij den aanblik der bedroevende verwikkelingen in Baden, dat ze zoo spoedig mogelijk worden opgeheven. Wij deelen dien wensch met de gansche Katholieke wereld. Het voortschrijden op den ingeslagen weg zal de klove nog wijder openen; gewelddadige maatregelen kunnen tot geen goed einde brengen, daartoe blijft slechts de weg van tegemoetkoming en bevrediging open. Moge dit ter behoorlijke plaats erkend en die baan betreden worden, welke alleen tot een voortdurende en bevredigende regeling der kerkelijke aangelegenheden in Baden leiden kan.

ITALIE.

TURIN, 19 December. De Koning heeft de Kamers geopend. Z. M. heeft in de troonrede verklaard dat hij het land geluk wenscht met de wijsheid en eensgezindheid bij de verkiezingen aan den dag gelegd, want zoodoende kan de waarheid en onafhankelijkheid van den staat worden gehandhaafd. Stelt vertrouwen in mij — zoo vervolgde de Koning — door eensgezindheid zullen wij het gebouw voltooijen, 't welk door mijn vader is opgerigt en dat ik zal weten te beschermen en in stand houden.

Die rede is met geestdrift aangehoord.

STADSNIEUWS.

In de 222ste Staats-Loterij zijn in de 1e Klasse bij de 1e Trekking prijzen van ƒ1000 of daarboven te beurt gevallen aan N° 12412 ƒ20,000; N° 14809 ƒ5000; N° 16910 ƒ2500; N° 11964, 8754, 16443 en 19757 ieder ƒ1000. — 2e Trekking; N° 5390 ƒ1250; N° 14272 en 4607 ieder ƒ1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 20 December.

BEVALLEN (17 Dec.): D. L. H. A. van Rossum, geb. Goekoop, Z. — (18 Dec.): J. E. Bos, geb. Suter, Z. - R. Boas, geb. Levij, D.

OVERLEDEN (15 Dec.): H. Gritters, 56 j. - H. J. Caron, 32 j. — (16 Dec.): A. van der Gunt, geb. Brungering, 72 j.

Heden, 19 Dec., teekende de Thermometer-Schaal Fahrenheit:

	's avonds	6 ure	30½ graden.	
20 Dec.	's nachts (laagste stand)		25½	»
	's morgens	8 ure	26	»
	's middags	12 »	28½	»
	's namiddags	4 »	27	»

Burgemeester en Wethouderen der stad Amsterdam, overwegende, dat de Cholera Asiatica opgehouden heeft hier ter stede epidemisch te heerschen en er slechts enkele gevallen van die ziekte meer voorkomen; dat dien ten gevolge dan ook de maatregelen, voorgeschreven bij het verschijnen der ziekte en vervat in de kennisgevingen van den 20sten September en den 3den Oktober 1853 kunnen worden opgeheven, brengen, met intrekking van voornoemde kennisgevingen, ter kennis van de ingezetenen, dat met den 20sten dezer maand het begraven in de kerken en op de kerkhoven binnen de stad, wederom als vroeger, wordt opengesteld; dat de zittingen der sub-kommissien met denzelfden dag zullen opgeheven en de lokalen, aangewezen in de kennisgeving van den 3den Oktober ll. gesloten worden; dat het lokaal ter opneming en verpleging van cholera-lijders, naast het Paleis van Justitie, Buurt JJ 238, met den laatsten dezer maand zal worden gesloten; en dat de Weteringbarrière en de Zaagmolenspoort met den 1sten Januarij aanstaande wederom als vroeger des nachts zullen zijn gesloten.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 19 Dec. Belg. leen. 2½ pc. 54¾; 1840, 1842 4½ pc. 96¼; 1852, —; Spanje 1—3 pc. 21 7/16; Binnenl. 3 pc. 42; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 80½.

PARIJS, 19 Dec. Fransche 3 pc. 74.70; 4½ pc. 101.10; Spanje 3 pc. Binnenl. 42½; id. 1 pc. 21½; Russen 4½ pc. —; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 98.

MADRID, 16 Dec. Spanje 3 pc. 43¼; 1—3 pc. 22; Cert. Coup. —; Bank S. Fernando —.

LONDEN, 19 Dec. Cons. kont. 93¾ a —; op tijd 93¾ a —; Braz. 97 a 99; 1829/39 98½ a 99; 1852 93 a 95; Den. 3 pc. 81 a 83; 5 pc. 102 a 104; Ecuado 5½ a 5¾; Gren. 21½ a 21¾; Uitgest. 7½ a 8; Mexiko Nieuwe 24½ a 24¾; Peru 4½ pc. N. 64 a 66; Uitgest. 44 a 46; Rusl. 1822 5 pc. 112½ a 113½; (N.) 4½ pc. 98¾ a 98¾; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 42¼ a 42¾; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 22 a 22¼; 3 pc. 46½ a 47; Coup. cert. 5½ a 5¾; Passive 4½ a 4¾; Holl. 2½ pc. 63¾ a 64¼; id. 4 pc. 95½ a 96; Venez. 31 a 33; Uitg. 13 a 14; Wissel op Amst. ƒ —.—; 3/m. —.—; Grieken 1824 6 a 7.

WEENEN, 19 Dec. Met. 5 pc. 93⅝; Bank-Aktien 1380; Loten fl. 250 —; Wissel op Londen 11.17, Zilver 15½.

FRANKFORT, 19 Dec. Met. 5 pCt. 79¼; W. Bank-Aktiën 1388; W. Loten fl. 250, 118; Spanje 1 pCt. 21 11/12; id. 3 pCt. 41½; Wissel op Weenen 102½.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	pCt.	19 DEC. 4½ u. gebl.	20 DEC.	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à $2\frac{1}{2}$ pCt.		$61\frac{13}{16}$	$61\frac{15}{16}$ a	62	
Dito Dito	3	$74\frac{1}{16}$	$74\frac{1}{8}$		
Dito Dito	4	$93\frac{1}{8}$	$93\frac{3}{16}$	$93\frac{5}{16}$	$93\frac{5}{16}$
O. I. Leening 1844	4				
Amortis. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		$92\frac{1}{4}$	$92\frac{5}{16}$	
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$	125	125		
Aand. Rijn-Spoorweg.		100			
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	$2\frac{1}{2}$				
Dito bij Rotsch. en Volksv		$50\frac{1}{16}$			
FRANKRIJK, Obligatien	3				
SPANJE Nieuwe	1	$21\frac{13}{16}$	$21\frac{15}{16}$	$21\frac{7}{8}$	
Dito	3		$45\frac{1}{4}$		
Dito Binnenl. à 6/m.		$41\frac{1}{2}$	$41\frac{11}{16}$		
Coup. Bewijsen.		$5\frac{5}{16}$	$5\frac{5}{16}$		
Amortisable Schuld					
PORTUGAL te Londen	5	$36\frac{15}{16}$	37	$37\frac{1}{4}$	$37\frac{1}{4}$
Dito uitgestelde					
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	105	$105\frac{1}{8}$	$105\frac{1}{4}$	
Dito Dito 1828 en 1829		$103\frac{1}{4}$	$103\frac{1}{2}$		
Cert. bij d°. 1831 en 1833		$94\frac{5}{8}$			
Dito	$4\frac{1}{2}$	95	95		
Dito bij *Hope*	4	89			
Dito bij *Stieglitz en C°.*		$87\frac{1}{4}$			
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6	69			
Cert. van dito		$69\frac{1}{4}$			
POLEN, Certifikaten	4	82	82		
Dito Aand. à fl. 500		160	160		
Dito met Lot. à 300					
AMERIKA, Bank-Actiën					
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 *f*					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	$76\frac{1}{4}$	$76\frac{3}{8}$	$76\frac{1}{8}$	
Dito 1852					
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	$39\frac{11}{16}$	$39\frac{3}{4}$		
Dito 1851	$2\frac{1}{2}$	$39\frac{11}{16}$	$39\frac{3}{4}$		
Dito 1849	5	$92\frac{1}{8}$	$91\frac{7}{8}$		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*		$83\frac{1}{4}$			
Dito	4				
Letter B	5	$92\frac{1}{8}$	$91\frac{7}{8}$		
Aand. met Loting fl. 500		*f*			
Nieuwe dito	250				
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer* 5 pCt.					
BRAZILIE te Londen 1824	5	$95\frac{3}{8}$			
Dito Leening 1843	5				
PERU	$4\frac{1}{2}$	$63\frac{3}{8}$	64	$65\frac{1}{8}$	$65\frac{1}{8}$
MEXICO Nieuwe	3	$22\frac{11}{16}$			
VENEZUELA à £ 100	$3\frac{1}{2}$	$31\frac{1}{4}$			
GRENADA à £ 100	2				
Dito Uitgestelde		$8\frac{11}{16}$	8		
ECUADOR à £ 100					

Mexiko onbepaalde $22\frac{1}{2}$, $\frac{9}{16}$, $\frac{9}{16}$.

Onderscheidene kooporders welke heden in Binnenl. en van Buitenl. effekten, in Spaansche, Portug., Oostenrijksche en Russische geëffektueërd werden, veroorzaakte in de prijsen eene algemeene willige stemming; voornamelijk in Peruanen, welke door veel kooporders $1\frac{1}{8}$ à $1\frac{1}{4}$ gerezen zijn.

Koers van het Geld: Beleening $3\frac{1}{2}$ pCt, Prolongatie 4 pCt., Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* $55\frac{3}{8}$	Livorno	2/m.	*f* $38\frac{5}{8}$
»	zigt	» $55\frac{5}{8}$	Napels	»	» 81
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» 1.85
»	½/m.	» $55\frac{1}{8}$	Weenen	6/w.	» 30
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» $35\frac{1}{8}$
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» $98\frac{1}{4}$
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» $35\frac{1}{16}$
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» $35\frac{5}{16}$
Lissabon	»	» $40\frac{1}{4}$	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» $40\frac{1}{4}$	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» $45\frac{1}{2}$	Rotterdam		½

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 19 Dec. Heden zijn uit de eerste hand afgedaan 1460 balen Java Rijst, per *St. Helena* tot *f* 10 1/2.

Meekrap. Door het besloten water waren er heden geen schippers ter markt.

ANTWERPEN, 19 Dec. *Koffij.* Het artikel was over het algemeen belangrijk williger op de ontvangene berigten uit Rio de Janeiro, dewelke kleine afschepingen naar Europa en hoogere prijzen vermelden. Onder de hand hebben er groote omzettingen plaats gehad.

Rijst. Sedert Zaturdag heeft zich de vraag merkelijk verbeterd. Verkocht 3000 balen ongepeld Aracan *f* $8\frac{1}{2}$ a $8\frac{5}{8}$, 1200 balen gepeld dito *f* $10\frac{1}{2}$, 11, 900 balen Java en 400 balen Madras tot geheimen prijs.

Suiker. Ruwe. Er zijn verkocht 1100 zakken Manilla a *f* 18[illegible]

Granen. In Tarwe en Rogge met zeer vaste markt en meerder [illegible]

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, [illegible]NGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIËN.

Metalliek	*f* 25,40	à —	Pruissische	[illegible]	
Napelsche	—,—	„ —	Spaansche	[illegible]	
Div. in £St.	11,57½	„ —	Hamb. Russ.	[illegible]	
Eng. Russen	—,—	„ —	Russ. in Z. R.	37½	„ —
Fransche	55¾	„ —	„ Pap. „	—	„ —
Belgische	55¾	„ —	Pools. in Fl.	27¾	„ —

De Minister van Financien maakt bekend, dat de RENTE-BETALING *op het Grootboek der Nationale Schuld, rentende twee en een half ten honderd in het jaar, over het halfjaar, verschijnende op den eersten Januarij* 1854, *zal plaats hebben als volgt:*

Van Maandag den 2 Januarij 1854, tot en met Vrijdag den 6 daaraanvolgende.

Op het eerste bureau.

Litt.	Inschrijvingen:		
A,	van n°. 2101	tot het	laatste n°.
B,	„ 6001	„	„
C,	„ 2101	„	„
D,	„ 2101	„	„

Op het tweede bureau.

E,	van n°. 1201	tot het	laatste n°.
F,	» 901	»	»
G,	» 2701	»	»
H,	» 4801	»	»
J,	» 901	»	»
K,	» 3601	»	»

Op het derde bureau.

L,	van n°. 2701	tot het	laatste n°.
M,	» 3301	»	»
N,	» 1201	»	»
O,	» 3601	»	»
P,	» 1501	»	»
Q,	» 1	»	»
R,	» 2701	»	»

Op het vierde bureau.

S,	van n°. 6001	tot het	laatste n°.
T,	» 1501	„	„
U,	» 301	„	„
V,	» 3001	„	„
W,	» 3001	„	„
X,	» 1	»	„
IJ,	» 1	»	»
Z,	» 601	„	„

Van Maandag den 9 Januarij 1854, tot en met Vrijdag den 13 daaraanvolgende:

Op het eerste bureau.

Litt.	Inschrijvingen:		
A,	van n° 1	tot n° 2100	ingesloten.
B,	» 1	» 6000	„
C,	» 1	» 2100	„
D,	» 1	» 2400	„

Op het tweede bureau.

E,	van n° 1	tot n° 1200	ingesloten.
F,	» 1	» 900	„
G,	» 1	» 2700	„
H,	» 1	» 4800	„
J,	» 1	» 900	„
K,	» 1	» 3600	„

Op het derde bureau.

L,	van n° 1	tot n° 2700	ingesloten.
M,	» 1	» 3300	„
N,	» 1	» 1200	„
O,	» 1	» 3600	„
P,	» 1	» 1500	„
R,	» 1	» 2700	ingesloten.

Op het vierde bureau.

S,	van n° 1	tot n° 6000	ingesloten.
T,	» 1	» 1500	„
U,	» 1	» 300	„
V,	» 1	» 3000	„
W,	» 1	» 3000	„
Z,	1	» 600	„

Zullende vervolgens van Maandag den 16 Januarij 1854 tot en met den 15 Mei daaraanvolgende, gedurende alle werkdagen (met uitzondering van den Zaturdag), de bureaux van het Grootboek geopend zijn tot het voortzetten der gezegde rentebetaling over alle de nog verschuldigde halfjaren en op alle inschrijvingen zonder onderscheid.

Tevens worden, overeenkomstig art. 19 van het koninklijk besluit de dato 18 Mei 1818 (*Staatsblad* n°. 24), voor de *tiende of laatste maal* opgeroepen de nog niet opgekomen regthebbenden op de renten, over het halfjaar, verschenen geweest op 1 Januarij 1849.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 19 Dec. T. M. Stager, Jan Hendrik & Bonesa.

UITGEZEILD:

SAMARANG, 11 Okt. Hooglandt, Cesar, Nederland.

BEVRACHTE SCHEPEN.

AMSTERDAM, 19 Dec. Door de Nederlandsche Handel-Maatschappij zijn bevracht geworden de navolgende 6 schepen, als:

Voor *Amsterdam:* Arend, kapt. L. Hus. - Alcyone, H. C. Haacke. - Maria Catharina, K. Poel.

Voor *Rotterdam:* Beurs van Rotterdam, kapt. W. C. Veenstra. - Johanna Cornelia, A. P. Achenbach. - Wilhelmina, J. C. van der Zweep.

ADVERTENTIEN.

(3560) Heden overleed alhier, na voorzien te zijn geweest van de genademiddelen der H. Kerk, onze hartelijk geliefde oudste Zoon JACOBUS JOANNES BERNARDUS, in den nog jeugdigen leeftijd van ruim 18 jaren.

Allen welke zijnen deugdzamen levenswandel van nabij gekend hebben, zullen beseffen, hoe zwaar dit verlies ons treft.

AMSTERDAM, 16 December 1853.

J. S. DE HAAS.
J. M. DE HAAS,
HOURAND.

(3561) Door vertrek naar elders: *TE HUUR*, met 1°. Mei, voor een klein deftig gezin, op het fatsoenlijkst gedeelte van den Singel, **DE HELFT IN EEN HUIS**, geheel ingerigt tot afzonderlijke BOVEN-WONING, bestaande in Vier Royale Kamers, Keuken, Zolder, Vliering, etc. etc., voorzien van alle gemakken. Voor nadere informatiën adresseere men zich onder de letters S. R. bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN, Singel bij de Beulingsluis.

Men vraagt tegen 1° Januarij e. k. een **ONDERMEESTER** van de R. C. Godsdienst, van den 3e. rang. Adres met *franko* brieven onder de lett. L. V. aan J. HERMANS, Boekh. te *Breda*. (3558)

Een ouderloos Jong Mensch, van de R. K. Godsdienst, 21 jaren oud, van de beste getuigenissen voorzien, dagelijks werkzaam aan een respectabel Kantoor alhier, wenscht tegen klein honorarium zijn overigen tijd te besteden met het Bijhouden van Boeken en Schrijfwerk of andere [illegible] bezigheden. Adres Bureau dezer Courant, onder Lett. D. (3559)

Vokaal Kinder-Concert,

IN HET *ODÉON.*

Op Dingsdag, 27 December 1853, des avonds ten 7 ure, ten voordeele der arme kinderen in het *Aloysius-Gesticht*, uit te voeren door de verschillende Leerlingen der Muziek- en Zangscholen van den Heer W. SMITS.

PROGRAMMA:

Eerste Deel.

N°. 1. Vierstemmig choraal. Muziek van W. SMITS.
» 2. Dubbel trio en choor. Muziek van den zelfden.
» 3. Liedtjen. Muziek van den zelfden.
» 4. Driestemmig choor. Muziek van J. J. VIOTTA.
» 5. Dubbel trio en choor. Muziek van W. SMITS.
» 6. Kanon. Muziek van den zelfden.
» 7. Tweestemmig Lied. Muziek van W. SMITS.
» 8. Fantasie van Thalberg, voor de Piano, voor te dragen door de jonge jufvrouw M. C. E. K.
» 9. Andante en Scherzo Capriccioso voor Viool van F. DAVID, voor te dragen door den jongen heer J. J. D. NARET KONING.
» 10. Vierstemmig choor. Muziek van W. SMITS.

Tweede Deel.

N°. 1. Vierstemmig choor. Muziek van W. SMITS.
» 2. Driestemmig choor. Muziek van J. J. VIOTTA.
» 3. Dubbel trio en choor. Muziek van W. SMITS.
» 4. Kanon. Muziek van den zelfden.
» 5. Liedtjen. Muziek van den zelfden.
» 6. Kwartet. Muziek van denzelfden.
» 7. Fantasie van Kuhe voor Piano, voor te dragen door de jonge jufvrouw M. C. E. K.
» 8. A la Memoire de Marie Milanollo, Elegie voor Viool van H. LEONARD, voor te dragen door den jongen heer J. J. D NARET KONING.
» 9. Liedtjen. Tweestemmig. Muziek van W. SMITS.
» 10. Liedtjen. Muziek van den zelfden.
» 11. Dubbel trio en choor. Muziek van denzelfden.

De toegangkaarten zijn verkrijgbaar a *f* 1.25, bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN en op den avond van het Concert, aan bovengenoemd Lokaal. (3555)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen en wordt verzonden:

VOLKS-ALMANAK

VOOR

NEDERLANDSCHE KATHOLIEKEN,

in het jaar des Heeren 1854,

BIJ-EEN-GEBRACHT

DOOR

JOS. ALB. ALBERDINGK THIJM

EN

H. J. C. VAN NOUHUYS.

Vercierd met twee platen en een belangrijk facsimile door ED. DUJARDIN.

In deze uitgave van den Almanak komt voor eene zoo naauwkeurig mogelijke opgave der VERNIEUWDE BISSCHOPPELIJKE KERKREGELING van de Nederlanden.

Verder bevat zij:

Jaartellingen, Jaarmarkten enz.; Veranderde Feest- en Vastendagen; Kalender, met oude rijmspreuken; Hemelverschijnsels; Jaargetijden en Dierenriem; Opkomst en ondergang der Zon en Iets wegens den Almanak, door Pastoor M. H. Kruyssen; voorts:

MENGELINGEN *in Proza en Poëzij*, als:

Het Kerkelijk Jaar, door H. J. C. van Nouhuys. — Een paar Noord-Hollandsche volks-overleveringen, door Dr. W. J. F. Nuyens. — De morrende heide-bloemen, door Mej. Gertruda C. — De Heilige Macarius, door Mr. Prudens van Duyse. — Bij de overblijfsels van St. Macarius Klooster, door den zelfde. — Het hart van Karel van Gelder, door v. L. — De Bisdommen, door J. A. Alberdingk Thijm (met een plaatjen door Ed. Dujardin). — Sedigheit ende Ledigheit, door J. M. Dautzenberg. — De Grenspael, door den zelfde. — Een Voghelken ende een Bloemken, door den zelfde. — Aen een Kint, door J. M. Dautzenberg. — Mijn Voghelijn, door den zelfde. — Schoolplagen, door G. S....... te G. — Het Armhuis van Sinte Cathryne te Gent, door J. J. van der Horst, Pr. — De Gevonden Schat, medegedeeld door A. D. S. — Aflegging, door Pr. J. Dyckmann. — Het Bezoek, door Pr. P. J. Koets. — Aan den Dichter J. Poelhekke, door den zelfde. — De [illegible]derbede, door prof. P. van der Ploeg, Pr. — Het Klooster en de Kerk van 't Schoot, door S. J. Funnekotter, Pr. — Maria Tesselschade Roemers, door J. A. Alberdingk Thijm (met een plaatjen tegen over den titel, door Ed. Dujardin [illegible] en facsimile). — Het oogenblik der Elevatie, [illegible] Verkuyl. — Het Roosjen, door Pr. J. Dyckmann. — [illegible] Kerkwijding te Oegstgeest, door Willem J. N. H. van den Bergh. — Avondstond, door J. Bohl, JGz. — Nog iets over Joannes Stalpaert van der Wiele, door J. A. Alberdingk Thijm. — Anekdoten uit de verkeerde wereld, medegedeeld door P. D. — Nog Anekdoten. — Bloemen, door J. Bohl, JGz.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever